

Uudet plebeijit

Viivi Raudanheimo, tehtailijan tytär, nukkui. Hän oli ilalla lukenut romaanin Rooman patriisi ajalta. Teos lepäsi vielä pöydällä, kun hän itse nukkui ja näki unta.

Hän oli herävinään syyskesän aamuna herätyskellon soittoon. Hän ihmetteli, ettei hänen palvelijattarensa Liisi tavallisuuden mukaan tullut hänen luokseen. Ja kun ei Liisiä pitkän odotuksen jälkeenkään kuullut, hän pukeutui niinkuin taisi ja meni mamman kamariin. Täällä hän tapasi mamman ja papan, molemmat hermostuneen näköisinä.

— "Missä on Liisi?"

— "Mitä? Onko Liisikin poissa?"

— "En ole häntä tavannut".

Suuresti ihmeissään selitti nyt rouva, ettei hänkään ollut tavannut palvelijattartaan. Viivi ajatteli, että nämä olivat nukahtaneet illemmäksi, ja päätti mennä heitä herättämään. Mutta ihmeekseen hän tapasi makuuhuoneen tyhjänä. Hän meni pihalle heitä etsimään. Sekin oli tyhjä. Hän alkoi pistäytyä kadulle. Mutta portissa töytäsi häntä vastaan tehtailija Teräksen rouva, puku hullunkurisessa epäjärjestyksessä.

— "Voi, rakas lapsi, tämä on kauheata! Ajatteles, meidän koko palvelusväki on karannut viime yönä! Olemme etsineet heitä kaikkialta, muttemme löydä mis — ?"

— "Voi, mikä ihmeitten ihme!" huudahti samassa karmelittehtailija Sulava, tullen paikalle, toisessa jalassa saapas, toisessa sandaali. "Emme löydä mistään palvelijoitamme! Ja ainoakaan tehtaalaistammi ei ole saapunut töhönsä."

— "Samoin. Palvelijani ovat poissa. Ja tehtaaseen ei ole saapunut ketään, josta minun on ilmoitettava herra Raudanheimolle", ilmoitti isännöitsijä Nalkkinen.

— "Kauheata!" — "Hirveätä!" — "Miten tämä on ymmärrettävissä?" — "Ennenkuulumatonta!" — "Tavaton-ta!" — Näin päivitteli joukko. Mutta yhä saapui hermostuneita ja hullunkurisesti puettuja herroja ja naisia. He ilmoittivat, että kaikki palvelijat ja työläiset — olivat kadoksissa.

— "Asiasta pitää ilmoittaa poliisille", huomautti joku. — Niinpä tosiaankin! Poliisillehän sellainen asia kuului. Alettiin etsiä poliisia. Etsittiin ja etsittiin. Mutta turhaan. Ei ainoatakaan löytynyt. Mitä oli tapahtunut? Menttiin rautatieasemalle, menttiin postikonttoriin, menttiin puhelinkeskukselle, kaikkiin haudanhiljaisuuksiin; ei missään ollut tavattavissa ainoatakaan virkailijaa. Kaikkialla vain hermostuneita naisia ja herroja, hatut virossa ja hukset irrallaan. Huutoja..... voitotusta.....

Mutta sitten nähtiin kauppias Markkasen tulevan joukkoon, vihasta puhlisten.

— "Ne kiroit työläiset, mitä ovat tehneet — sitäkö varten me heitä olemme ruokkineet — ne roistot — ne tulimaisen!"

— "Mitä sitten?" — "Mitä?" — "Ne peevelt — minkä koltosen tekivät!"

— "Mutta mitä sitten tekivät?" — "Sanokaa pian!"

— "Viime yönä ne kaikki, poliisista kadunlakaisijain saakka, ovat koonneet kampsunsa ja pukeutuneet Vihreille saarille. Joka sorkea koko maasta."

— "Herra jumala! Niinkö ovat tehneet?"

— "Kiittämättömyys lompussaan!" sählisi herra Teräs. "Me olemme niille ruoille säälistä antaneet työtä, jotta ovat saaneet elatusta itselleen ja nälkäisille pennulleen. Eivät ees lupaa kysy! Ei niitä ketaleita olisi toki sitä sentään osannut odottaa."

— "Ennakolta sitä oli harkittu", jatkoi Markkanen. "Vanhalta Kaisalta, joka eilen taittoi jalkansa, sen

kuulin. Tapasin hänet itkeä tilitämässä; hänen myös olisi pitänyt päästä mukaan, mukamas. Otin revolverin ja ammuin suutuksissään, sen vanhan noita-ämmän kuollaaksi."

— "Oikein". — "Se oli oikein!" — "Kovempaa kuria ne olisivat tarvineet kaikki, jos sitten olisi tehnyt mieli karkaamaan." — Näin kiljui vimmainen joukko.

Mutta Viivi ei tehnyt mieli kiljua. Synkät ajatukset valtasivat hänet: Työläiset ovat siis poissa..... Mutta kuka nyt valmistaa helle ruokaa? Ja vaatteita? Tulee talvi. Kuka lämmittää heidän huoneensa? Tehdas seisoo. Mistä isä saa rahaa nyt? Viivi kävi levottomaksi. Ja toistenkin mielin näyttivät johtuvan samat asiat. Kiljunta väheni. Miellet valtasi häitä ja pelko.

— "Voi", valitti herra Sulava, "kuka hoitaa nyt salraa äitini ja mistä li saan hänelle lääkeä?"

— "Ja minun taikinaani", ihisi leipomonistaja Jauhainen, "kuka valmistaa sen leiväksi nyt?"

— "Taloni katto on alkanut vuotaa, mutta kuka korjaa sen nyt?" puheili eräs herra Naulanen?

— "Minun viljani varisevat maahan. Eikä kukaan korjaa niitä", voihi maalta tullut rusthollari Mutala. "Mitä minun on tehtävä? Sanokaa!"

— "Niin, jotain olisi tehtävä....."

Viivi ehdotti, että lähettäisiin Vihreille saarille neuvottelemaan työläisten kanssa.

— "Alas!" — "Alas!" — "Me emme tahdo kuulla puhuttavankaan niistä roistoista!" kiljui joukko.

— "Tuli on irti! Itäinen kaupunginosa palaa!" kuului huuto. Ja todellakin, sieltä näkyi savua.

— "Talvas..... itäinen..... salraa äitini..... Auttakaa! Auttakaa!" huusi herra Sulava surkeasti.

Auttaa pitkin. Talot olivat ilmituksessa. Ilma kuumeni hirvittävästi.

Viivi ihan oli kuolla kauhusta ja kuumuudesta. Olsi koetettava pelastaa. Pelastus- ja palosammutusveikeitä olisi kyllä ollut, mutta niitä ei osattu käyttää. Tuli ytyi ja kipinat lentelivät. Yhä uusia tulipatsaita kohosi korkeuteen. Liekkien seasta kuului vihlovia huutoja. Hurrana raivosi irtipäässyt elementti. Avuttomana katseli joukko tuhoa, osamattama koettaakaan sitä torjua.

— "Palosotilaatkin ovat poissa!" kuului joku huudahtavan. "Ehkä olisi ollut sittenkin parasta hyväksyä neiti Raudanheimon ehdotus".

Yhtäkkiä Viivi huomasi olevansa raatihuoneella. Ei hän itsekään tietänyt, kuinka oli sinne joutunut. Raatihuoneelle oli saapunut "paremmistoa" ympärillä maata. Viivi älysi siellä pidettävän kokousta tilanteen johdosta. Mieliala oli hermostunut. Maaseudun edustajat kertoivat siellä vallitsevasta häädistä: Ei kukaan osannut mitään tehdä. Lehmät jäivät lypsämättä. Ne ja muut eläimet kituvat hoidon puutteessa. Viljat jäävät korjaamatta ja varisevat maahan. Syyskylvöt jäivät tekemättä ja pellot muokkaamatta. Täydellisen nälkähätä on edessä ja nyt jo kärsitään nälkää. Perikato uhkaa.

Herra Teräs, joka toimi kokouksen puheenjohtajana, selosti tilannetta kaupungissa: Elintarpeita ei ole. Ja jos onkin, ei niitä osata valmistaa ruuaksi. Koko kaupunki olisi jo joutunut tulen omaksi, ellei ikkinäinen rajusade olisi sammuttanut tulta. Paljon ihmistä joutui tulen omaksi ja paljon myös pulle paljalle. Nälkähätä on ja taudit raivoavat. Kuolevaisuus enenee hirveästi. Kun ei ole haudankaivajia ja ruumisajureita, niin ruumiit jäävät korjaamatta. Samoin jäävät kadut puhdistamatta. Näistä syistä turmelee ilman inhottava löyhä. Vesiohtoa ei ole saatu käyntiin, ja sen johdosta uhkaa kaepunkia vakava vedenpula. Talven tullen ei ole valaistustarpeita, ei polttoainevuoro-

ja, ei mitään. Nyt jo pakottaa puutte ihmiset varastamaan poisiltaan mitä irti saavat. Mutta rikollisuuden hirtasti kasvaessa ei ole järjeslyslaitosta sitä ehkäisemään. Kaikki turmeltu ja rappeutui. Nopein askelin kuljetaan kohti loppua. Tavantakaa kaikenlaiset välikohtaukset häiritsevät kokouksen kulkua. Saatettiin huomata jonkun rouvan kveettavan varan korppua johon herran taskusta. Tapaus ei kuitenkaan herättänyt erikoisempaa huomiota — se hän oli niin tavallista. Ja kaikkien oli nälkä!

Kuinka asialta pohdittinkin, mitä autavaa keinoa ei löydetty. Viidoin valittiin lähetystö Vihreille saarille. Sen tulisi pyytää työläisiä tulemaan taikaisin ehdolla mitä tahansa.

Viivi oikein ilostui. Kunpa työläiset tulevat takaisin, silloinhan on taas kaikki hyvin!

Sitten taas Viivi huomasikin istuvansa kotona mamman kanssa keittiössä. He olivat apeita tuulello, sillä heidän oli nälkä. Ruoka oli lopussa. Vähän jouhoja oli, mutta niistä he eivät osanneet mitään valmistaa.

Herra Raudanheimo, joka oli käynyt jossakin ulkona, astui sisään. Hänestä oli vähässä ajassa tullut vanha, kumara ukko. Sellaisiksihan ne sentään olivat muuttuneet kaikki toisetkin miehet ja naisetkin.

— "No, mitä kuuluu?" tiedusteli rouva.

— "Huonoja uutisia; Mitäs muuta! Lähetystö Vihreiltä saarilta oli palannut — tyhjin toimin. Työläiset eivät olleet heitä näkevinäkään. Hehän tulevat uudessakin isänmaasaaan hyvin toimeen. Ja mikäs tullessa, kun osavat mitä vaan. — Aseman johdosta päätti yhteishyväin valiokunta, että itsekunkin oli opeteltava jotain hyödyllistä työtä. Nyt onkin jo mennyt useita miehiä maalle, jossa viljat varisevat maahan. Pelkään vain, että siellä kurki kuolee, ennenkuin suo sulaa. Melkäläiset eivät juuri muuta osaa, kuin ihmetellä. Pitäisi kai sinne sentään minunkin mennä yrittämään. "Sinä", hän kääntyi rouvan puoleen, "ala harjotella omepelemistä, ettei tässä jouduta aivan alastomaksi. — Ja sinä, Viivi, koeta valmistaa näistä jauhoista jotain syötävää". Hän laski pienen jauhopussin muurin vieressä olevalle pöydälle. Ja kun rouva oli vastahakoisesti etsinyt itseen ompeluksen, alkoi Viivi hommata pataa tulelle. Lopulta hän siinä onnistutkin, kun oli ensin polttanut kyntensä ja raapinnut kätensä verille. Mutta hän unohti pataan mitään laittaa. Sitten se jäi aivan kuumana kuumenemaan.

Ovelle ilmestyi rouva Teräs, huohottaen: "Voi, voi tätä elämää! Hyvä päivä, hyvät ihmiset, hyvä päivä. Vaikka kyllä nää päivät ovat enempi huonoja. Kaikkein tässä joudutaan! Meillä ei enään ole mitään syötävää". Rouva iski teräviä silmänsä pöydällä olevaan pussiin. "Maalta kuuluu huonoja uutisia, kovin huonoja. Herra Sulava on lyönyt viikatteella jalkaansa. Ei niillä siellä maalla ole hauskaa, jota sinne ovat menneet." Rouva lähenteli uunin vieressä olevaa pöytä. "Niin, herra Neulanen on kaatanut puun päällensä ja murskaantunut. Ajatelkaas, kuinka ikävää. Herra Markkanen on murskaantunut pufmakoneessa; voi raukkaa! Voi, voi! mikä....."

Rouva Raudanheimo parahti hirveästi. Hän oli vahingossa pistänyt neulan läpi kämmenensä. Viivi riensi häntä auttamaan. Samassa hän huomasi herra Raudanheimon hyökäävän rouva Teräksen kimppuun, joka tilaisuutta hyväkseen käyttäen oli yrittänyt pistää jauhopussin pöydältä kappansa alle.

Pam! — pata liedellä oli kuumu-

den johdosta räjähtänyt rikki. Sirpaleet lensivät ympäri huonetta; eräs niistä iski otsaan rouva Terästä, joka vaipui tainnoksissa maahan.

Viivi kiljasi ja — heräsi.

— "Oletko ollut yössä rauhasa kamarina söngyssä. Lästneetti elon vuoteen ääressä."

— "Olettepa nukkunut sikelästi", hymyi hän. "Herätyskello soi jo puoli tuntia sitten. Ja herätysänne kiljastele niin kamalasti, että minäkin oikein säikkähdin. Muistatteko untanne?"

— "En ollenkaan", kielteli Viivi, sillä hänellä ei ollut halua kertoa äskeistä untaansa.

Kössi Kullervo.

— Jos tahdot tehdä hyvän palveluksen tuttavallasi tilaa hänelle Toveritar.

NEW YORKIN SUOM. NAISTEN
OSUUSKOTI
JA PAIKANVÄLITYS-TOIMISTO
241 Lenox Ave. & 122 St.
Telefoni: 813 Morning side

NAISTEN OSUUSKOTI
SAN FRANCISCO, CAL.
3627—16th St.
Telefoni: Market 3958

SAN FRANCISCO

Osoite-ilmoituksia.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura kokoontuu joka torstai klo 2 ip., 713 E. 1st St. — Tervetuloa.

ASTORIAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka torstai- ilta, kello 8. Osoite: 262 Taylor Ave.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Ahjoissa, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osoite: 315—10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. O. osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka toinen torstai- ilta, kello 8. Osoite: 718 Montana Ave.

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 j.p.p. Huom.! Kahvia saatavana joka kokouksen loputtua.

WAUKEGANIN, III., S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena sunnuntaina, alkaen klo 2 j.p. — Osaston ompeluseuran kokoukset ovat joka toinen torstai, alkaen klo 2 j.p.p. V. v. kokouksen loputtua.

CANCER

Ei veistä ja verenhukkaa EI LAASTAREITA JA TUSKIA TUNNITTAIN TAI PÄIVIITTÄIN Kasvannaiset, peräpukamat, pukamat, kupu kaulassa Naisten taudit, iho, vatsa, suolistos Neljän vuoden tutkimukset Euroopassa. Yli kolmikymmenvuotinen kokemus. PORTLAND PHYSICAL THERAPY LABORATORIES

412-417 Journal Bldg., Portland, Ore.

SUOSITTELEMME AJURI- LIKETTÄMME!

Olemme aina valmiit palvelemaan teitä kaikenlaisella ajuriliikkeen alaan kuuluvalla työllä.

SEABORG TRANSFER CO. Puhelin 466. Astoria, Ore.

JOS OLETTE KIPEÄ

Pyyttää VAPAA LÄÄKEKIRJA — No. 5

Sillä on yli 25 vuoden ja naisten tautille sell. tottana. Kun nykyisin tieteellinen luettelo suomalaisista lääkkeistä. Mitä jokainen voi itse valita soveltuvin tilanteen mukaan, samoin nykyisin lääkkeiden hinnat y. m.

Lääkkeet eivät ole patentilla, vaan test-suomalaisia valmistajia, joita Suomessa on jo käytetty muuta kymmeniä vuosia.

Tämän kirjan saatte vapaus ja pitävät sen olla jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette tiedä koska sitä tarvittaisi, varokaa hembunkkiketta ja hembunkkiketta.

—Ligellin Aptekki on suuri — Suom. Aptekkilite Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.